

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye Tárgy: Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő jelöléséről (átdolgozás)

COM(2008) 778 végleges/2 – 2008/0222(COD)

(2009/C 228/17)

2009. január 30-án a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Közösséget létrehozó szerződés 95. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

„Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelv az energiával kapcsolatos termékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő jelöléséről (átdolgozás)”

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Közlekedés, energia, infrastruktúra és információs társadalom” szekció 2009. március 12-én elfogadta véleményét. (Előadó: Antonello PEZZINI.)

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2009. március 24-i – 25-én tartott, 452. plenáris ülésén (a március 24-i ülésnapon) 180 szavazattal, 3 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését a háztartási készülékek energiafogyasztást jelölő címkével történő kötelező ellátásáról szóló, mára már fogyasztók milliói, továbbá az iparág és a forgalmazók által is jól ismert 92/75/EGK irányelv korszerűsítésére.

1.2 Az EGSZB úgy véli, a rendszer lehetővé tette, hogy:

- a gyártók hatékonyabban (magasabb minőségi és energiahatékonysági kategóriákba) pozicionálhassák termékeiket a piacon,
- a fogyasztók tájékozottan választhassanak, változtathassanak szokásaikon és összehasonlíthassák a gyártókat,
- a társadalom javíthasson a környezet állapotán, és fenntartható módon használhassa az erőforrásokat, miközben biztosítja az egységes piac felügyeletét.

1.3 Az EGSZB úgy véli, fontos kiemelni, milyen elemek szükségesek egy sikeres politikához:

- egyszerű, világos és érthető kritériumok,
- pontos, releváns és összevethető információk a fajlagos energiafogyasztásról,
- valamennyi érdekelt által elfogadott, hatékony költség-haszon elemzések,

- bizonyított tudományos eredmények,
- minimális bürokrácia és működési költség,
- a kötelező érvényű jogszabályok és az önkéntes eszközök kompatibilitása és összhangja,
- az innovációnak és a technológiai fejlődésnek teret engedő, dinamikus és rugalmas eszközök,
- egyszerű, mindenki által könnyen érthető információk,
- a fenntarthatóság előmozdítása a globális piacon anélkül, hogy rejtett akadályokat gördítenénk a nemzetközi kereskedelem elé.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a címkézési rendszer felülvizsgálatára irányuló minden kezdeményezésnek ragaszkodnia kell azokhoz a jellemzőkhöz, amelyek azt sikeressé tették: az egyszerűséghez, az átláthatósághoz, a megbízhatósághoz és összehasonlíthatósághoz; rugalmas és dinamikus termékteljesítmény-osztályozó mechanizmusok révén biztosítania kell a rendszer naprakészen tartását; emellett lehetővé kell tennie a fogyasztók számára a tájékozott választást a hatékonyabb, fenntartható termékeket és pontos szabványokat illetően.

1.5 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az irányelvnek az „energiával kapcsolatos termékek” új csoportjaira való kiterjesztése előtt végezzenek világos és átlátható ágazatonkénti hatásfelmérést és valamennyi érdekelt által elfogadott, tudományos alapokon nyugvó költség-haszon elemzést.

1.6 Az EGSZB emellett úgy gondolja, hogy hasznos volna megőrizni a 92/75/EGK⁽¹⁾ irányelv hatékonyságát, javítva és tökéletesítve az irányelv dinamikus újraosztályozási mechanizmusait⁽²⁾.

1.7 Az EGSZB támogatja az energiacímkézési rendszer kiterjesztését más energiafogyasztó termékekre, mivel a címke üzenete világos és átlátható, könnyen összevethető a piacon, és megvan benne a lehetőség, hogy sikeres marketingeszközzé váljon.

1.8 Az EGSZB úgy véli, hogy más, energiát nem fogyasztó, de az energiafogyasztással összefüggő termékek és szolgáltatások esetében más információs és környezetvédelmi eszközök megfelelőbbnek bizonyulhatnak.

1.9 Az EGSZB nézete szerint a gyakran egymással versengő és/vagy egymásnak ellentmondó jogszabályok közötti átfedéseket el kell kerülni, mivel ezek gyakran a költségek és a bürokrácia növekedéséhez vezetnek, továbbá hogy fenn kellene tartani a fenntarthatóság három pillérét kombináló integrált, ágazatonkénti megközelítést.

1.10 Az EGSZB egyetért azzal, hogy fontos annak biztosítása, hogy ösztönzőket lehessen nyújtani az állami támogatásra vonatkozó közösségi szabályok megsértése nélkül.

1.11 A közbeszerzésre vonatkozó előírásokat illetően az EGSZB óvatosságra int a kötelező erejű intézkedések meghozatala terén, és fontosnak véli, hogy a tagállamoknak kellő mozgásteret kell hagyni, és biztosítani kell a megfelelő egyensúlyt, a zöld közbeszerzésre irányuló önkéntes rendszereket is ideértve.

2. Bevezetés

2.1 A háztartási készülékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő ellátásáról szóló 1992. szeptember 22-i 92/75/EGK tanácsi irányelv egy keretirányelv, amely a háztartási készülékek piacát kívánja a jobb energiahatékonyságú termékek irányába terelni azáltal, hogy hasznos és összehasonlítható információkat nyújt a fogyasztók és a piac számára.

2.2 Az energiacímke főbb előnyei a következők:

- kötelező jellege,
- láthatósága,
- az üzenet egyszerűsége,
- az azonos családba tartozó termékek közvetlen összehasonlíthatósága.

⁽¹⁾ A jelen átdolgozás tárgya.

⁽²⁾ Lásd az energiahatékonysági cselekvési tervet [COM(2006) 545].

2.3 Az EGSZB úgy véli, hogy a rendszer – noha meghatározott ágazatokra korlátozódik és még alapos ágazati elemzéseknek és tanulmányoknak kell alávetni – lehetővé tette, hogy

- a gyártók hatékonyabban (magasabb minőségi és energiahatékonysági kategóriákba) pozicionálhassák termékeiket a piacon, és learathassák annak gyümölcseit, hogy befektettek a jobb és innovatívabb termékekbe,
- a fogyasztók tájékozottan dönthessenek, és változtathassanak fogyasztási szokásaikon,
- a társadalom javíthasson a környezet állapotán és fenntartható módon használja az erőforrásokat azáltal, hogy kevesebbet fogyaszt belőlük.

2.4 Az EGSZB fontosnak tartja hangsúlyozni, hogy a jelenlegi energiacímkézési irányelv az egyik legsikeresebb közösségi eszköz, amely a következőkön alapul:

- egyszerű, világos és érthető kritériumok,
- pontos, releváns és összevethető információk a fajlagos energiafogyasztásról,
- valamennyi érdekelt által elfogadott, hatékony költség-hason elemzések,
- bizonyított tudományos eredmények,
- minimális bürokrácia és működési költség,
- az összehasonlíthatóság, összhang és az átfedések elkerülése a közösségi jogszabályok és a megfelelő önkéntes eszközök között,
- az innovációnak és a technológiai fejlődésnek teret engedő, dinamikus szabályok és rugalmasság,
- egyszerű és valamennyi érintett – különösen a fogyasztók – számára könnyen érthető információk,
- a fenntarthatóság elvének terjesztése a globális piacon.

2.5 A jelenleg érintett, jelentős környezeti hatású ágak: hűtőszekrények, fagyasztók és ezek kombinációi; mosógépek, szárítók és kombinációik; mosogatógépek; sütők; vízmelegítők és melegvíztároló berendezések; fényforrások; légkondicionáló berendezések. E szektorok esetében a tervek szerint 2009 és 2010 folyamán korszerűsítik az energiacímkét.

2.6 Az Európai Bizottság megbízásából az energiafogyasztó termékek témájában végzett előzetes tanulmányok kimutatták, hogy e termékek környezeti hatásának több mint 80 %-a a termékek használatának szakaszában keletkezik.

2.7 A 92/75/EGK irányelv hatáskörének kiterjesztése más háztartási készülékekre és a – már külön rendeletekben tárgyalt – közlekedés kivételével minden „energiával kapcsolatos termékre” nagy változást jelent, és komoly vállalkozás. Hasonló törekvések vannak folyamatban a környezetbarát tervezésre vonatkozó 2005/32/EK irányelv felülvizsgálata kapcsán.

2.8 Ha energiatakarékosságot szeretnénk elérni minden olyan áru esetében, amelynek használata során hatása van az energiafogyasztásra, és amelyet a Közösség piacán hoznak forgalomba, illetve a Közösségben helyeznek használatba – ideértve az energiával kapcsolatos termékekbe való beépítésre szánt alkatrészeket –, az azt jelenti, hogy nem elég azokkal a termékekkel foglalkoznunk, amelyek az energiát fogyasztják, hanem azokat is be kell vonni a körbe, amelyeknek használatuk során közvetlen vagy közvetlen hatásuk van az energiafogyasztásra – ilyenek például az ajtók és ablakok, az építőanyagok vagy a burkolatok.

2.9 Ha ezeket az új termékeket és ágazatokat bevonjuk a módosított irányelv hatókörébe, az változást hozhat az energiacímkezésnél figyelembe veendő paraméterek terén és magában a címkében is, mivel az ágazattól és a terméktől függően különféle új paramétereket kell majd feltüntetni.

2.10 Az energiacímkezésről szóló irányelv átdolgozását az energiahatékonysági cselekvési terv⁽¹⁾, valamint a fenntartható fogyasztásról, termelésről és iparpolitikáról szóló cselekvési terv⁽²⁾ egyik prioritásként hirdették meg; az utóbbiról az EGSZB különálló véleményt⁽³⁾ bocsátott ki. Ez nemcsak az energiacímkezést foglalja magában, hanem az ökocímkezést, az „Energy Star” jelzést, a környezetbarát tervezés műszaki jellemzőit, az építési hatékonyságra vonatkozó normákat, az EMAS kiválósági modellt és egyéb környezetvédelmi információkat, például környezetvédelmi terméknylatkozatokat és különféle, például az élelmiszer-ipari szektorra vonatkozó ágazatspecifikus címkéket⁽⁴⁾ is.

2.11 A zöld, azaz környezetbarát közbeszerzés (GPP) kérdésében az EGSZB ugyancsak „a környezetbarát közbeszerzés

fejlesztésének előmozdítását javasolja az alábbi módszerekkel: a »környezetbarát« termékek műszaki jellemzőinek a meghatározása, a legjobb környezeti hatásúakkal kezdve”, s emellett a következőket ajánlotta:

- a termék vagy szolgáltatás életciklusra vonatkozó költségeinek feltüntetése az ajánlattételben,
- online elérhető, idevonatkozó adatbázis készítése,
- a közösségi közbeszerzési irányelvek frissítése a közös normákra való hivatkozások beépítésével,
- az EMAS tanúsítás kiterjesztése,
- ökocímkék,
- környezetbarát tervezés⁽⁵⁾.

3. Az Európai Bizottság javaslatának lényegi tartalma

3.1 A javaslat célja a hatályban lévő közösségi jogszabályok⁽⁶⁾ jelenleg a háztartási készülékekre korlátozó hatókörének kibővítése oly módon, hogy lehetővé váljon valamennyi energiával kapcsolatos termék címkézése, a háztartási, kereskedelmi és az ipari szektorra egyaránt kiterjedően, illetve néhány olyan terméké is – ilyenek például az ablakok –, amely maga nem energiafelhasználó ugyan, de használata során vagy beépítése után jelentős potenciális hatása van az energiamegtakarításra.

3.2 A javaslat általános célja a termékek szabad mozgásának biztosítása és energiahatékonyságuk javítása.

3.3 A 92/75/EGK irányelv átdolgozásával létrejövő, a címkézéssel szembeni javasolt keretirányelv a közbeszerzésre vonatkozóan is tartalmaz rendelkezéseket és ösztönzőket, és az Európai Bizottság szerint az integrált, fenntartható környezetvédelmi termékpolitika alapvető építőeleme lesz, mely előmozdítja és ösztönzi a jobb termékek iránti keresletet, és hozzásegíti a fogyasztókat a jobb választáshoz.

⁽¹⁾ COM(2006) 545 végleges.

⁽²⁾ COM(2008) 397 végleges.

⁽³⁾ CESE 337/2009. irányelve 2009.2.25. sz. vélemény, *Fenntartható fogyasztás és termelés* címmel. (előadó: José María ESPUNY MOYANO)

⁽⁴⁾ Lásd a „National Consumer Council” [Nemzeti Fogyasztói Tanács] kutatását (UK, 2003) *Green Choice, What Choice?* [Zöld választás – milyen választás?] címmel, amely megemlíti, hogy a fogyasztókat megzavarhatja a környezetvédelmi információk jelenlegi rendszere.

⁽⁵⁾ Lásd a CESE sz. véleményt a környezetbarát termelésről. Előadó: Anna Maria DARMANIN, HL C 224., 2008.8.30., 1. o.

⁽⁶⁾ A Tanács 92/75/EGK irányelve (1992. szeptember 22.) a háztartási készülékek energia- és egyéb erőforrás-fogyasztásának címkézéssel és szabványos termékismertetővel történő ellátásáról. HL L 297., 1992.10.13., 16. o.

3.4 Az Európai Bizottság megítélése szerint a javasolt keret-irányelv kiegészíti a meglévő közösségi eszközöket, például a környezetbarát tervezésről szóló irányelvet⁽¹⁾, az „Energy Star” rendeletet⁽²⁾ és az ökocímkeről szóló rendeletet⁽³⁾.

4. Általános megjegyzések

4.1 Az EGSZB üdvözli az Európai Bizottság kezdeményezését a háztartási készülékek energiacímkével történő kötelező ellátásáról szóló, mára már a fogyasztók, az iparág és a forgalmazók által is jól ismert 92/75/EGK irányelv korszerűsítésére.

4.2 Az EGSZB úgy véli, hogy a címkézési rendszerre irányuló minden kezdeményezésnek ragaszkodnia kell azokhoz a jellemzőkhöz, amelyek azt sikeressé tették: az egyszerűséghez, az átláthatósághoz, a megbízhatósághoz és összehasonlíthatósághoz; ugyanakkor azonban biztosítani kell a rendszer naprakészen tartását is olyan rugalmas és dinamikus mechanizmusok révén, amelyek idővel újraosztályozzák a termékeket, hogy az ipar számára garantálható legyen, hogy ezek a mechanizmusok a műszaki és tudományos fejlődéshez igazodnak, és hogy egyre precízebb normák révén választási lehetőségeket kínáljanak fel a fogyasztók számára az energiafogyasztás és a teljesítmény szempontjából leghatékonyabb és legfenntarthatóbb termékek között.

4.3 Az EGSZB azt ajánlja, hogy az irányelvnek az „energiával kapcsolatos termékek” új csoportjaira való kiterjesztése előtt végezzenek világos, átlátható és valamennyi érdekelt által elfogadott, tudományos alapokon nyugvó ágazatonkénti hatáselemzést és költség-haszon elemzést.

4.4 Talán hasznos lenne elkerülni az egymást átfedő és gyakran egymással konkuráló rendeleteket, amelyek a költségek és a bürokrácia növekedését eredményezik, és „egy olyan integrált ágazati megközelítés”-re helyezni a hangsúlyt, amelynek „magában kell foglalnia a fenntarthatóság három [...] pillérét. A környezetvédelmi követelményeket már a terméktervezési szakasztól fogva figyelembe kell venni a termék egész életciklusán keresztül, folyamatosan magasabbra téve a mércét mind a minőségi, mind az innovációs, mind pedig a fogyasztói megelégedettségi célok tekintetében.”⁽⁴⁾

4.5 A költség-haszon elemzéseket és a hatásvizsgálatokat az EGSZB álláspontja szerint arról szóló elemzéseknek kellene kísérsniük, hogy az európai gazdaság és a vállalkozások mennyire képesek további költségeket elviselni anélkül, hogy csökkenteniük kellene a termelést, dolgozókat kellene elbocsátaniuk vagy Európán kívülre kellene helyezniük a termelést. Az

⁽¹⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 2005/32/EK irányelve (2005. július 6.) az energiafelhasználó termékek környezetbarát tervezésére vonatkozó követelmények megállapításának kereteiről, valamint a 92/42/EGK tanácsi, illetve a 96/57/EK és a 2000/55/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv módosításáról. HL L 191., 2005.7.22., 29. o.

⁽²⁾ Az Európai Parlament és a Tanács 106/2008/EK rendelete (2008. január 15.) az irodai berendezésekre vonatkozó közösségi energiahatékonysági címkézési programról (átdolgozott változat). HL L 39., 2008.2.13., 1. o.

⁽³⁾ A közösségi ökocímke módosított odaítélési rendszeréről szóló, 2000. július 17-i 1980/2000/EK európai parlamenti és tanácsi rendelet. HL L 237., 2000.9.21., 1. o.

⁽⁴⁾ Lásd a környezetbarát termelésről szóló, CESE sz. vélemény 1.3. pontját. Előadó: Anna Maria DARMANIN, HL C 224., 2008.8.30., 1. o.

EGSZB több alkalommal hangsúlyozta, hogy biztosítani kell az ipari szerkezetváltás által érintett ágazatok fenntarthatóságát.

4.6 Az EGSZB emellett kiemeli, hogy az energiacímkézésnek világosnak és átláthatónak kell lennie:

— olyan címke, amely egységes paraméterek alapján, világosan és egyszerűen jelöli a termék használat közbeni energiafogyasztását, és amely az új energiacímkére vonatkozó terveknek megfelelően biztosítja a teljes összehasonlíthatóságot és a dinamikus újraosztályozást (változó normák, felfelé nyílt végű címkézési skála + a legrosszabbul teljesítő termékek fokozatos kizárása),

— olyan címke, amely az energiafogyasztással együtt energiahatékonysági, vízfogyasztási, zaj-, megfelelőségi stb. teljesítményküszöbököt is értékel. Ez megnehezíti az objektív összehasonlítást, amikor egy címkével ellátott termék és egy másik között kell választani, és nem könnyíti meg az újraosztályozási folyamatot sem. Az ilyen címkét inkább a termékek környezetbarát tervezési címkéi közé kellene besorolni, a 2005/32/EK irányelv felülvizsgálatának részeként,

— vagy ad hoc ágazati irányelvet lehetne elfogadni, ahogy az Európai Bizottság tette, amikor irányelvjavaslatot bocsátott ki a gumiabroncsok üzemanyag-hatékonyság tekintetében történő címkézéséről⁽⁵⁾.

4.7 Az EGSZB úgy véli, hogy hasznosabb volna fenntartani a 92/75/EK irányelv eredményességét, javítva és tökéletesítve annak dinamikus újraosztályozó mechanizmusait – talán kifinomultabb tesztnormák formájában –, de meghatározó vonásait érintetlenül hagyva.

4.8 Az EGSZB támogatja az energiacímkézési rendszer kiterjesztését más energiafogyasztó termékekre ott, ahol annak világos és átlátható üzenete könnyen összevethető a piacon, és megvan benne a lehetőség, hogy sikeres marketingeszközzé váljon. Más termékek és szolgáltatások esetében, amelyek nem fogyasztanak energiát, de kapcsolatban vannak az energiafogyasztással, más információs eszközök – például a bizonyos termékekre már érvényben lévő uniós szintű önkéntes rendszerek – megfelelőbbnek látszanak.

4.9 Az EGSZB már kifejezésre juttatta, hogy támogatja azokat a javaslatokat, amelyek az állami támogatásra vonatkozó szabályok megsértése nélkül ösztönzőket tesznek lehetővé⁽⁶⁾.

⁽⁵⁾ Lásd: COM(2008) 779 végleges, illetve CESE 620/2009. irányelve 2009.3.25. sz. vélemény a gumiabroncsok üzemanyag-hatékonyság tekintetében történő címkézéséről (előadó: Virgilio RANOCCHIARI).

⁽⁶⁾ Lásd: CESE 337/2009. sz. vélemény: *Fenntartható fogyasztás és termelés* (előadó: José María ESPUNY MOYANO) – 3.5. pont: „Az EGSZB kedvezően fogadja az Európai Bizottság ... javaslatát...”.

4.10 A közbeszerzésre vonatkozó javasolt rendelkezések tekintetében az EGSZB úgy véli, hogy a javasolt kötelező érvényű szabályokat a túlzottan magas megvalósítási költségek elkerülése érdekében alaposabban ki kell értékelni.

4.10.1 E tekintetben az EGSZB úgy gondolja, hogy a tagállamoknak megfelelő cselekvési szabadságot kell adni, egyrészt indikatív teljesítménynormák bevezetésével, másrészt megfelelő egyensúly megteremtésével az önkéntes rendszerek (a zöld közbeszerzés ajánlásaival összhangban) és a kötelező szabályok között, a lehető legjobban kihasználva azt a 2004/18/EK irányelvben már szereplő lehetőséget, hogy a közbeszerzési kiírásokba környezetvédelmi kritériumokat lehet bevonni.

Kelt Brüsszelben, 2009. március 24-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Mario SEPI
